

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

8.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 28-го Января — 1838 — Wilno. Piątek. 28-go Stycznia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 21-го Января.

Высочайшею Грамотою, 31-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Анны 1-й степени* Сенаторъ, Тайный Совѣтникъ *Филатьевъ*.

— Высочайшими Грамотами 31-го Декабря, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: ордена *Св. Владимира 2-й степени*, Тайный Совѣтникъ Сенаторъ *Мертенсъ*, и *Св. Анны 1-й степени*, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Оберъ-Прокуроръ *Протасовъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ 7-го Января, Комендантъ Анапской крѣпости, состоящій по Артиллеріи Генераль-Маіоръ *Пановъ 1-й*, уволенъ отъ службы за ранами, съ мундиромъ и пенсіономъ полного оклада, опредѣленнаго Уставомъ 6-го Декабря 1827 года; находящійся при Отдѣльномъ Кавказскомъ Корпусѣ, состоящій по Кавалеріи Генераль-Маіоръ *Гостоміловъ*, назначенъ Комендантомъ въ Анапскую крѣпость.

— Изъ Н. 6-го Литовскаго Вѣст. уже извѣстно объ учрежденіи Министерства Государственныхъ Имуществъ. Читателямъ нашимъ безъ сомнѣнія будетъ любопытно видѣть подробное исчисленіе предметовъ, входящихъ въ кругъ дѣйствія сего Министерства. Они раздѣляются, согласно Высочайше утвержденному въ 26-й день Декабря 1837 г. учрежденію, на три разряда: одни подчиняются управленію Министерства, другіе ввѣряются его попечительству, третьи, относятся къ его завѣдыванію.

I. Предметы управленія суть:

а) Казенныя заселенныя, незаселенныя и пустопорожнія земли, конхъ считается, кромѣ обширныхъ неизмѣренныхъ еще пространствъ въ Сибири и Закавказскихъ Областяхъ, до 185,000,000 десятинъ.

Въ томъ числѣ:

Земель и лѣсовъ единственнаго владѣнія казны, отданныхъ въ пользованіе государственныхъ крестьянъ, иностранныхъ поселенцевъ и кочующихъ народовъ, до 87,000,000 десятинъ.

Земель и лѣсовъ въ общемъ съ помѣщиками владѣнія, до 98,000,000 десятинъ.

б) Лѣса казеннаго вѣдомства, до 105,000,000 десятинъ.

Изъ сего общаго количества земель и лѣсовъ, со времени генеральнаго межеванія, обмежевано только около одной трети. Въ Сибири и за Кавказомъ межеваніе еще не было предпринимаемо, а потому количества земель, казнѣ принадлежащихъ въ сихъ частяхъ Россіи, нельзя опредѣлить съ точностію; впрочемъ, по приблизительнымъ исчисленіямъ извѣстно, что въ Западной Сибири количество казенныхъ земель простирается до 211,000,000 десятинъ.

в) Казенныя оброчныя статьи разнаго наименованія, числомъ до 35,418 статей.

II. Предметы попечительства суть:

а) Государственные крестьяне всѣхъ наименованій и свободные хлѣбопашцы (тѣ и другіе составляютъ до 60,000 селеній) 9,505,237 душъ мужеск. пола.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 21-go Stycznia.

Przez Najwyższy Dyplomata, 31-go Grudnia, Najłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Sw. Anny 1-go stopnia*, Senator, Radzca Tayny *Filatjew*.

— Przez Najwyższe Dyplomata 31-go Grudnia, Najłaskawiey mianowani Kawalerami: Orderu *Sw. Włodzimierza 2-go stopnia*, Radzca Tayny, Senator *Mertens*, i *Sw. Anny 1-go stopnia*, Rzeczywisty Radzca Stanu Ober-Prokurator *Protasow*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny 7-go Stycznia, Komendant twierdzy Anapskiej, liczący się w Artyleryi Jenerał-Major *Panow 1-szy*, uwolniony ze służby z przyczyny ran, z mundurem i pensją zupełnego wyznaczenia, podług ustawy 6-go Grudnia 1827 roku; znajdujący się przy Oddzielnym Korpusie Kaukaskim, liczący się w Kawaleryi Jenerał-Major *Gostomiłow*, назначony Dowódcą twierdzy Anapskiej.

— Z 6-go N-ru Kuryera Litew. wiadomo już jest o ustanowieniu Ministerium Majątkow Państwa. Dla czytelników naszych będzie bez wątpienia rzeczą ciekawą widzieć szczegółowe wyliczenie przedmiotów, do obrębu działań tego Ministerium wchodzących. Dziela się one podług Najwyżey utwierdzoney 26-go Grudnia 1837 roku Ustawy, na trzy rzędy: jedne oddają się pod zarząd Ministerium, drugie powierzają się jego opiece, trzecie odnoszą się do jego zawiadownstwa.

I. Przedmioty zarządu są:

а) Skarbowe zaludnione, niezaludnione i pustujące grunta, których się liczy, oprócz obszernych niewymierzonych jeszcze przestrzeni w Syberyi i Obwodach Zakaukaskich, do 185,000,000 dziesięcin.

W liczbie tey:

Gruntów i lasów posiadania samego skarbu, oddanych na użytek włóścian skarbowych, kolonistów zagranicznych i narodów koczujących, do 87,000,000 dziesięcin.

Gruntów i lasów w ogólnym z obywatelami władaniu, do 98,000,000 dziesięcin.

б) Lasu wiedzy skarbowey, do 105,000,000 dziesięcin.

Z tey ogólnej ilości gruntów i lasów, od czasu jeneralnego rozgraniczenia, wymierzono tylko około jednej trzeciej części. W Syberyi i za Kaukazem rozgraniczenia jeszcze nie przedsiębrano, a zatem ilości ziem, należących do skarbu w tych częściach Rossyi, nie można z pewnością oznaczyć; z resztą podług przybliżonego wyliczenia wiadomo, że w Syberyi Zachodniej ilości gruntów skarbowych wynosi do 211,000,000 dziesięcin.

с) Skarbowe artykuły czynszowe różnego nazwania, w liczbie do 35,418 artykułów.

II. Przedmioty opieki są:

а) Włóścianie Państwa wszystkich nazwań i wolni rolnicy (ci i owi wynoszą do 60,000 osad) 9,505,237 dusz płci męskiej.

б) Иностранные поселенцы, 135,479 душъ.

в) Кочующіе народы, какъ-то: Калмыки въ Астраханской Губерніи и Кавказской Области, Сибирскіе инородцы: осѣдлые, кочевые и бродячіе, и Самоѣды, до 500,000 душъ.

Всего 10,140,716 душъ.

III. Къ завѣдыванію Министерства Государственныхъ Имуществъ относятся:

Предметы сельского хозяйства, поименованные въ Св. Уставовъ о городскомъ и сельскомъ хозяйствѣ (т. XII кн. 1-го разд. 11), какъ то: мѣры поощренія и усовершенствованія сельского хозяйства, хлѣбопашества и огородничества; разведеніе торговыхъ, мануфактурныхъ и аптекарскихъ растений, садоводство, разведеніе винограда, винодѣліе, шелководство и овцеводство; морскіе рыбные и тюленьи промыслы, а равно промыслы звѣриные; всѣ принадлежащія къ симъ частямъ и особо учрежденныя по лѣсной части общества, компаніи, Лѣсной Корпусъ, Лисинское Учебное Лѣсничество; Училища земледѣлія, садоводства, винодѣлія, шелководства; образцовыя фермы, казенныя фруктовые и шелковичныя сады; редакция Земледѣльческаго и Лѣснаго Журналовъ, и капиталы для поощренія сельской промышленности южнаго края Россіи. (С. II.)

— Правительствующій Сенатъ слушали предложеніе Г-на Министра Юстиціи, Тайнаго Совѣтника и Кавалера Дмитрія Васильевича Дашкова, что Г. Министръ Народнаго Просвѣщенія уведомляетъ его, что выпискою изъ журналовъ Комитета Гг. Министровъ, 2 и 23 минувшаго Ноября сообщено ему, что Государь Императоръ, по положенію Комитета, послѣдовавшему вслѣдствіе представленія его Г. Министра, Высочайше повелѣть соизволилъ: Чиновникамъ по учебной части Министерства Народнаго Просвѣщенія, кои по выслугѣ 25 лѣтъ будутъ на основаніи примѣчанія къ ст. 16 Высочайше утвержденного 18 Ноября 1836 года положенія, вновь оставлены Начальствомъ на службѣ, производить, сверхъ жалованья и пенсію, съ тѣмъ ограниченіемъ, что бы опредѣленныя сказанною статьею полныя пенсіи съ прибавками за каждыя пять лѣтъ, выслуженныя свыше 25, назначались только тѣмъ, кои выслужили собственно по учебной части Министерства Народнаго Просвѣщенія, до вторичнаго ихъ утвержденія на службѣ, не менѣе 25 лѣтъ; прочимъ же перешедшимъ изъ другихъ вѣдомствъ утвержденнымъ вновь на службѣ опредѣлять, сверхъ жалованья, въ пенсію только полный окладъ ихъ жалованья. (Оп. Пр. Сен. 17 Дек. 1837 г.)

— Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: какимъ образомъ должны быть дѣланы между Членами и Секретарями Палаты и нижнихъ Судебныхъ мѣстъ взыскиваемыя съ неправыхъ апеллаторовъ штрафы? нашель, что за неправую апелляцію установлено взыскивать штрафы (Св. Зак. Т. X. ст. 2036, 2037, 2038, 2092, 2102 и 2352), изъ коихъ одна половина предоставляется Судьямъ и Секретарямъ, а другая причисляется къ Государственнымъ доходамъ (ст. 1668). Но какъ дѣлить сіи штрафы между первою и второю инстанціею Суда, о томъ нѣтъ въ законѣ опредѣлительнаго постановленія. Хотя въ ст. 775 (Т. X. о судопроизводствѣ межевомъ) и сказано, чтобы половину штрафныхъ суммъ, взыскиваемыхъ за неправыя жалобы на Межевыя Канторы и Канцелярію, раздѣлять между Присутствующими и Секретарями по количеству, жалованья; однако и здѣсь не объяснено, должно ли при расчисленіи брать оба мѣста въ совокупности, или каждое отдѣльно. Отъ сего недостатка въ законѣ и раздѣлы штрафовъ, какъ открывается изъ собранныхъ свѣдѣній, производятся разнообразно, т. е. или по ровну высшей инстанціи съ нижними, или вообще, расчисляя по окладамъ жалованья, получаемаго Присутствующими и Секретарями обѣихъ мѣствъ. По соображеніи такимъ образомъ статей Свода Законовъ о судопроизводствѣ Гражданскомъ съ статьями межевыми, Государственный Совѣтъ, согласно заключенію Правительствующаго Сената, *положилъ* сдѣлать слѣдующее дополненіе: 1.) Въ тѣхъ случаяхъ и въ тѣхъ частяхъ спорнаго дѣла, въ коихъ рѣшеніемъ Сената утверждается рѣшеніе Палаты, сходное съ рѣшеніемъ Уѣзднаго Суда, взыскиваемый на основаніи существующихъ законовъ съ обвиненной стороны штрафъ, за отдѣленіемъ половины его въ казну, дѣлить между Палатою и Судомъ по ровну, а въ каждомъ мѣствѣ между Членами и Секретарями, дѣлить по количеству получаемаго ими жалованья. 2.) Какъ сіе правило служить дополненіемъ къ закону существующему, то оно и не должно прости-

б) Koloniści zagraniczni, 135,479 dusz.

с) Narody koczujące, jako to: Kałmucy w Gubernii Astrachańskiej i Obwodzie Kaukazkim, Sybirscy innorodcy: osiadli, koczujące włoczężne życie prowadzący i Samojedzi, do 500,000 dusz.

W ogóle 10,140,716 dusz.

III. Do zawiadywania Ministerjum Majątkow Państwa należą:

Przedmioty gospodarstwa wiejskiego, wymienione w Połączeniu Ustaw o mieskim i wiejskim gospodarstwie (t. XII ks. 1 rozdz. 11), jakoto: środki zachęcenia i doskonalenia gospodarstwa wiejskiego, rolnictwa i ogrodnictwa; rozmnożenie roślin handlowych, rękodzielniczych i aptecznych, sadownictwo, rozprowadzenie wianic, jedwabnictwo i hodowla owiec; łowienie ryb morskich i tiulenów, również łowiectwo; wszystkie należące do tych części i osobno zawiązane leśne towarzystwa, kompanie, Korpus leśny, Lisińskie Uczeńne Leśnictwo; Szkoły rolnictwa, ogrodnictwa, robienie wina, jedwabnictwo, gospodarstwo wzorowe, skarbowe ogrody owocowe i morwowe, redakcja Dzienników Rolniczego i Leśnego, tudzież kapitały dla ożywienia przemysłu wiejskiego w południowym kraju Rosyi. (P.P.)

— Rządzący Senat słuchali przełożenia P. Ministra Sprawiedliwości Radcy Taynego i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa, iż P. Minister Narodowego Oświecenia uwiadamia go, że przez wypis z żurnalów Komitetu PP. Ministrów 2-go i 23-go zeszłego Listopada udzielono mu, że Cesarz Jego Mość, po postanowieniu Komitetu, nastąpił na skutek przedstawienia tegoż P. Ministra, Naywyżey rozkazać raczył: urzędnikom szkolney części Ministerjum Narodowego Oświecenia, którzy po wystużeniu 25-ciu lat, będą na osnowie uwagi do artykułu 16 go Naywyżey utwierdzoney 18-go Listopada 1836 r. ustawy, znowu przez Zwierzchność w obowiązku zostawieni, wydawać, oprócz płacy jeszcze i pensyą, z tѣm ograniczeniem, ażeby pomienionym artykułem naznaczone pensye zupełne z dodatkami za każde pięć lat, oprócz 25-ciu wystużonych, tym tylko były naznaczone, którzy wystużyli właściwie w szkolney części Ministerjum Narodowego Oświecenia, do czasu powtórного ich utwierdzenia na służbie, nie mniej jak 25 lat; dalszym zaś, którzy z innych zawodstw przeszli, utwierdzonym nanowo na służbie, wyznaczać, oprócz płacy, na pensyą tylko zupełne wyznaczenie ich płacy. (Opub. p. Rz. Sen. 17 Grud. 1837 r.)

— Rada Państwa, na Połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Ogólném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu na zapytanie: jakim sposobem powinny być dzielone między Członkami i Sekretarzami Izb i niższych Urzędów Sądowych uzyskiwane od nieprawnych appellatów sztrafy? znalazł, że za pierwszą appellacją ustanowiono uzyskiwać sztrafy (Połączenie Praw Tom X artykułów 2036, 2037, 2038, 2092, 2102 i 2352), z których jedna połowa zostawuje się Sędziom i Sekretarzom, a druga policza się do dochodów Państwa (art. 1668). Ale jak dzielić te sztrafy między pierwszą, a drugą instancyą Sądu, o tѣm nie ma w prawie pewnego postanowienia. Chociaż w artykule 775 (T. X. o granicznym sądownictwie) powiedziano, ażeby połowę summ sztrafowych, uzyskiwanych za nieprawne żałosy na Graniczne Kantory i Kancellaryą, rozdzielać między zasiadających i Sekretarżów stosownie do ilości płacy; jednakże i tu nie objaśniono: czy przy wyliczeniu, należy brać oba urzędy łącznie, albo też każdy oddzielnie. Z przyczyny tey niedostateczności w prawie i podziały sztrafów, jak się z zebranych wiadomości wykrywa, skuteczniają się nie jednostajnie, to jest: albo po równey części instancyi wyższej z niższemi, albo w ogólności, wyliczając stosownie do wyznaczenia płacy, pobieraney przez Zasiadających i Sekretarży obu urzędów. Po roztrząszeniu tym sposobem artykułów Połączenia Praw o odbywanii Sądów Cywilnych z artykułami granicznymi, Rada Państwa, zgodnie z wnioskiem Rządzącego Senatu, postanowiła uczynić dopełnienie następujące: 1) W tych zdarzeniach i w tych częściach sprawy sporney, w których przez rozstrzygnięcie Senatu utwierdza się wyrok Izby, zgodny z wyrokiem Sądu Powiatowego, sztraf uzyskiwany na osnowie istniejących praw od strony obwinionej, za oddzieleniem jego połowy do skarbu, dzielić między Izbą i Sądem po równey części, a w każdym urzędzie pomiędzy Członkami a Sekretarzami, dzielić stosownie do ilości pobieraney przez nich płacy. 2) Ponieważ to prawidło służy za dopełnienie do prawa istniejącego, przeto też nie powinno się ono rozciągać na sprawy, ostatecznie rozstrzygnięte, których dotychczasowy podział sztrafów nie może już ulegać nowe-

ратся на дѣла, окончательно рѣшенные, по коимъ прежній раздѣлъ штрафовъ не можетъ уже подлежать новому ихъ передѣлу. „На ономъ Мнѣнїи написано:“ Его Императорское Величество воспоследовавшее мнѣнїе въ Общемъ Собранїи Государственнаго Совѣта о порядкѣ раздѣла между Членами и Секретарями Судебныхъ мѣстъ штрафовъ, взыскиваемыхъ съ неправыхъ апелляторовъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Предсѣдатель Государственнаго Совѣта *Графъ Новосильцовъ*. 3 Ноября 1837. (Оуб. Правител. Сен. 18 Декабря 1837 г.)

— Правительствующій Сенатъ, въ Общемъ Собранїи первыхъ трехъ Департаментовъ, слушали: *вопросы*, предложенное Господиномъ Тайнымъ Совѣтникомъ, Министромъ Юстиціи и Кавалеромъ Дмитриемъ Васильевичемъ Дашковымъ, къ надлежашему исполненію, Высочайше утвержденное Мнѣнїе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержания: „Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономїи и въ Общемъ Собранїи, рассмотрѣвъ докладъ Общаго Собранїя первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу: можетъ ли вдова Чиновника, пользовавшаяся арендою, или выѣсто оной денежною суммою, владѣть первою или получать послѣднюю обще съ другими наследниками, если она вступить въ новый бракъ? и соглашаясь съ опредѣленїемъ Общаго Собранїя Правительствующаго Сената, въ докладѣ семь изложеннымъ, *положилъ*: опредѣленїе сіе, какъ поясненїе 150 статьи Свода Зак. Тома VIII объ арендныхъ имѣнїяхъ, утвердить.“ На ономъ Мнѣнїи написано: „Его Императорское Величество воспоследовавшее мнѣнїе въ Общемъ Собранїи Государственнаго Совѣта по вопросу о правѣ вдовы на аренду перваго мужа, въ случаѣ вступленїя ея въ новый бракъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить.“ Предсѣдатель Государственнаго Совѣта *Графъ Новосильцовъ*. 9 Ноября 1837 года; и *вторыхъ*, справку, по коей оказалось, что состоявшееся въ Общемъ Сенатѣ Собранїи опредѣленїе заключалось въ слѣдующемъ: къ разрѣшенїю вышеизъясненнаго вопроса должно принять въ руководство изъ Свода Учрежденїи и Устава объ арендныхъ имѣнїяхъ, VIII Тома, 150 статьи: 1, 2 и 4 пункты. По силѣ постановленїи, въ сихъ пунктахъ изложенныхъ: 1) Аренда, пожалованная Чиновнику, по смерти его, переходитъ и къ его женѣ. 2) Аренда сія остается всегда во владѣнїи наследниковъ, до окончанїя того срока, на который она была пожалована арендатору. 3) Арендаторъ, имѣя многихъ наследниковъ, можетъ отказать аренду свою одному изъ нихъ по избранїю, а слѣдовательно и одной женѣ своей, и у избраннаго наследника она остается также до истеченїя аренднаго срока. 4) Кромѣ лицъ, въ 1 пунктѣ поименованныхъ, никто другой не можетъ быть наследникомъ и по духовному арендатора завѣщанїю. Изъ сего слѣдуетъ заключить, что аренда переходитъ въ наследство къ кому бы то ни было изъ сихъ наследниковъ не иначе, какъ на весь срокъ, назначенный для самаго арендатора; но чтобы вдова, выйдя потомъ за мужъ, лишалась участїа въ арендѣ перваго своего мужа, того въ законѣ не сказано; узаконенїя же о пенсіяхъ вдовамъ умершихъ Чиновниковъ, не можно приводить въ образецъ для рѣшенїя вопроса объ арендахъ, по различїю обстоятельствъ; ибо пенсія жалуется самой вдовѣ, въ уваженїи къ вдовственному ея состоянїю, а аренда считается наследствомъ, открывшимся вдовѣ послѣ мужа. Въ слѣдствїе сихъ соображенїи, Общее Собранїе Правительствующаго Сената, полагало, что по силѣ вышеприведенныхъ узаконенїи, вдова умершаго Чиновника, коему пожалована была аренда, на оную не лишается права вступленїемъ въ новое супружество. (Оуб. Прав. Сен. 21 Декабря 1837 г.)

— Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономїи и въ Общемъ Собранїи, по Высочайшей волѣ рассмотрѣвъ возникшїи, при разрѣшенїи предъ симъ въ Государственномъ Совѣтѣ докладовъ 6-го Департамента Правительствующаго Сената о 9 преступникахъ изъ Дворянъ и Чиновниковъ, вопросъ о подсенїи закона относительно преступниковъ изъ Дворянъ, приговариваемыхъ къ военной службѣ, но оказывающихся къ оной неспособными, — согласно мнѣнїю Управляющаго Министерствомъ Юстиціи, Министра Внутрен. Дѣлъ, *положилъ*: Въ приговорахъ о преступникахъ, подлежащихъ на основанїи мнѣнїя Государственнаго Совѣта, 22 Октября 1836 года Высочайше подтвержденнаго, по лѣтамъ ихъ, отдачь въ военную службу, опредѣлять впредь именно, что тѣ изъ нихъ, которые къ военной службѣ окажутся неспособными, обращаются въ арестантскїя роты, а въ случаѣ не

му ихъ дѣла. »На тей opinii napisano:« Jego Cesarska Mość nastąpił opinią na Ogólném Zebraniu Rady Państwa o porządku podzielenia sztrafów pomiędzy Członków a Sekretarzy Urzędów Sądowych, od nieprawnych appellatorów uzyskiwanych, Naywyżey utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. Prezydent Rady Państwa *Hrabia Nowosilcow*. 5-go Listopada 1837 roku. (Opublikowano przez Rządzący Senat 18-go Grudnia 1837 roku).

— Rządzący Senat na Połączonym Zebraniu pierwszych trzech Departamentów słuchali: *naprzód* przełożenia przez P. Radzcy Taynego, Ministra Sprawiedliwości i Kawalera Dymitra Wasilewicza Daszkowa do należytego wypełnienia, Naywyżey utwierdzonej opinii Rady Państwa brzmienia następującego: »Rada Państwa, na połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Ogólném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu na zapytanie: czy może wdowa Urzędnika, użytkującego z dzierżawy albo zamiast jej pobierającego sumę pieniężną, władac pierwszą albo pobierać ostatnią łącznie z innymi successorami, jeżeli weydzie w nowy związek małżeński? i zgadzając się z postanowieniem Powszechnego Zebrania Rządzącego Senatu w przełożeniu tém opisaném, *zamierzyła*: postanowienie to, jako objaśnienie 150 artykułu Połączenia Praw T. XII o majątkach dzierżawnych, utwierdzić.« Na tей opinii napisano: «Jego Cesarska Mość nastąpił opinią na Ogólném Zebraniu Rady Państwa względem zapytania o prawie wdowy do dzierżawy pierwszego męża, w razie weyścia jej w nowe małżeństwo, Naywyżey utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić.« Prezydent Rady Państwa *Hrabia Nowosilcow*. 9-go Listopada 1837 roku; i *powtóre* sprawy, z którey się okazało, że nastąpiło na Powszechném Zebraniu Senatu postanowienie wyżej wyrażonego zapytania należy przyjąć za przewodnictwo z Połączenia Urzędów i Ustawy o majątkach arendownych, VIII Tomu, artykułu 150, punkta 1, 2 i 4. Na mocy postanowień, w punktach tych opisanych: 1) Dzierżawa, dana Urzędnikowi po jego śmierci, przechodzi i do jego żony. 2) Dzierżawa ta zostaje zawsze we władaniu successorów, do wyyścia tego terminu, na jaki ta była dana dzierżawcy. 3) Dzierżawca, wielu mając następców, może przekazać dzierżawę jednemu z nich podług wybooru, a zatém następnie i samey swey żonie, a u wybranego successora zostaje ona także do upłynienia terminu dzierżawy. 4) Oprócz osób, w 1 punkcie wyrażonych, nikt inny nie może być successorem i na mocy testamentu dzierżawcy. Ztąd wnieść wypada, że dzierżawa przechodzi w successyą do kogokolwiek z tych successorów nieinaczej, jak na cały termin, dla samego dzierżawcy zakreślony; ale żeby wdowa, po wyyściu potem za męża, traciła uczestnictwo w dzierżawie pierwszego swego męża, tego w prawie nie powiedziano; postanowienia zaś o pensjach dla wdów po zmarłych Urzędnikach, nie można przytaczać za wzór do rozstrzygnięcia zapytania o dzierżawach, dla różnicy okoliczności; gdyż pensya wyznaczana bywa dla samey wdowy, ze względu na stan jej wdowi, dzierżawa zaś uważa się za successyą, spadającą na wdowę po mężu. Skutkiem tych uwag, Ogólne Zebranie Rządzącego Senatu mniemało, że na mocy wyżej przytoczonych postanowień, wdowa zmarłego Urzędnika, któremu dana była dzierżawa, nie traci do niej prawa przez weyście w nowe małżeństwo. (Opubl. p. Rz. Senat 21-go Grudnia 1837 roku).

— Rada Państwa, na połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Ogólném Zebraniu, z Naywyższej woli rozpatrzywszy wyniki przy rozstrzygnięciu przedtem w Radzie Państwa przełożen 6-go Departamentu Rządzącego Senatu o 9-ciu przestępcach z Dworzan i Urzędników pytanie, o wyjaśnienie prawa względem przestępców dworzan, osądzonych do służby wojskowej, ale okazujących się do niej niezdolnymi, — zgodnie z opiniją byłego Zarządzającego Ministerium Sprawiedliwości, Ministra Spraw Wewnętrznych, *postanowiła*: W wyrokach o przestępcach, podlegających na osnovie Opinii Rady Państwa, 22-go Października 1836 roku Naywyżey utwierdzonej, podług ich lat, oddaniu do służby wojskowej, postanowić odtąd, mianowicie, że ci z nich, którzy okażą się niezdolnymi, mają być odesłani do rot areztanckich, a w razie niezdolności i do robót w tych rotach, wysyłają się do Syberyi na zaludnienie. (Opub. p. Rz. Senat 29 Grudnia 1837 r.)

способности и къ работамъ въ сихъ ротахъ, ссылаются въ Сибирь на поселеніе. (Оуб. Прав. Сен. 29 Декабря 1837 г.)

— Государь Императоръ, по положеніямъ Комитета Г. Министровъ отъ 2 и 23 минувшаго Ноября, Высочайше повелѣть соизволилъ, распространить на всѣ города и уезды Калужской губерніи положеніе, Высочайше утвержденное 24 Мая 1835 года, объ отношеніяхъ между хозяевами фабричныхъ заведеній, и мастеровыми, поступающими къ нимъ по найму. (Оуб. Прав. Сен. 30 Декабря 1837 г.) (С. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 23-го Января.

Здѣшняя Королевская Академія Художествъ приводитъ въ исполненіе въ настоящемъ году публичное состязаніе для полученія преміи въ исторической живописи; эта премія для уроженцевъ здѣшняго края опредѣляется на 5 года по 500 рейхст. въ годъ на издержки путешествія за границу, именно ученикамъ той же Академіи и Академіи Дисельдорфской.

— 4 ч. с. м. между 10 и 11 часомъ ночью жители Гумбиняна (въ восточной Пруссіи, Литовскомъ округѣ), именно живущіе близъ тамошняго рынка, поражены были столь сильнымъ ударомъ, что стѣны и домашняя утварь, задрожали. На другой день открыта причина, именно разсыплась земля поперекъ всего рынка, и это кажется произошло отъ сильнаго мороза, такъ какъ подобный ударъ слышимъ былъ и въ слѣдующія весьма холодныя ночи. (Степень холода неопредѣлена).

— Послѣдствіе, происходящее отъ образованія солдатъ, особенно артиллеріи Турецкой, подъ надзоромъ Прусскихъ военныхъ, безъ сомнѣнія удивительно. Порты имѣть уже теперь въ Дарданеллахъ 2,000 обученныхъ на Прусскій манеръ артиллеристовъ. Признавая очевидную пользу отъ образованія своего войска по Европейски, Порты отнеслась теперь опять къ нашему Правительству, требуя еще болѣе наставниковъ, въ слѣдствіе чего весною будетъ отправленъ въ Истамбуль отрядъ изъ одного Офицера и восьми унтеръ-офицеровъ артиллеріи. (С. С.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 19-го Января.

Мониторъ уведомляетъ о благополучномъ прибытіи 1-го Декабря Принца *Жоанвилскаго* на корабль *Геркулесъ* въ Гореа. На другой день посѣтилъ Принцъ Начальника Негровъ области Дарока, который выдаетъ себя за Короля Декарскаго; пожавъ Принцу руку, онъ называлъ себя счастливымъ, что можетъ видѣть сына Короля, котораго признаетъ своимъ повелителемъ. Принцъ отправится изъ Гореи въ ла Прая а оттуда въ Рио-Жанейро.

— По изслѣдованію оказалось, что пожаръ въ театрѣ *Favart* произошелъ отъ желѣзныхъ трубъ огрѣвающихъ сцену и проведенныхъ слишкомъ близко отъ помоста и балокъ. — Пѣвица *Криси* предложила въ даръ для пожарной команды, занимавшейся потушеніемъ огня 500 франковъ. Артисты Италіанской оперы будутъ теперь разыгрывать свои пьесы въ театрѣ Вантадуръ.

— Въ Авиньонъ приведено уже 25 арапскихъ лошадей назначенныхъ въ подарокъ для Короля отъ *Абдель-Кадера*.

— Морозы не прекращаются и кажется все увеличивается. Сена замерзла вчера. Сегодня термометръ показывалъ 12 градъ. Въ Лионѣ 14 ч. замерзло три караульныхъ солдата.

— Говорятъ, что извѣстный поэтъ Александръ *Дюма* отправится въ Алжиръ, куда повезетъ подарки отъ Наслѣднаго Принца *Абдель Кадера*.

— По донесеніямъ изъ Туниса, *Ахметъ-Бей* бывшій правитель Константины, проходить пустыни съ нѣсколькими тысячами Арабовъ нападая на караваны и грабя ихъ.

— 13-го ч. всѣ глухонѣмые въ столицѣ праздновали 125-й день рожденія своего благодѣтеля *Аббата де'Эне* пиршествомъ, въ которомъ также довольно много участвовало неглухонѣмыхъ; разговоры вѣдены были минами, однако были весьма живы.

— Съ Греческимъ Правительствомъ заключенъ почтовый договоръ, въ слѣдствіе коего, письма можно отправлять безденежно, съ пароходами восточнаго судоходства.

20-го Января.

Маркграфъ *Эспежа* новый Французскій Посланникъ прибылъ вчера въ Парижъ, по сему извѣстію о задержаніи его, оказалось ложнымъ.

— Племянникъ Лорда *Дургема*, бился объ закладъ съ Лордомъ *Сеймуромъ* на 2,000 ф. ст. что Г. *Тьерс* будетъ вновь Министромъ до 16 Января 1839 г.

— ЦЕСАРЬ ЕГО МОЩЬ, по nastalém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów pod d. 2 i 23 zeszłego Listopada, Najwyżej rozkazać raczył, rozciągnąć na wszystkie miasta i powiaty Gubernii Kałuzkiej postanowienie Najwyżej utwierdzone 24-go Maja 1835 roku o stosunkach pomiędzy właścicielami zakładów fabrycznych a maystrami, przez nich najętymi. (Opub. p. Rz. Senat 30-go Grudnia 1837 roku).

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

П р у с с і я.

Берлинъ, 23-го Стycznia.

Tutejsza Akademia Królewska Sztuk Pięknych, przywodzi do skutku w roku bieżącym publiczne ubieganie się o nagrodę w malarstwie historycznym, którą to nagrodę dla krajowców, będzie roczne na lat trzy stipendium po 500 talarów na kosztą podróży zagranicznej, a mianowicie dla uczniów teyże akademii i akademii Dü-seldorfskiej.

— Dnia 4 b. m. w nocy między godziną 10 a 11-tą, mieszkańcy Gumbina (Gumbinnen, w Prusiech Wschodnich, departamencie Litewskim), a mianowicie mieszczący w domach, położonych w bliskości tamecznego placu targowego, zostali przerażeni tak silnym hukiem, że można było widzieć ślad jego na wzruszeniu murów i sprzętów domowych. Dopiero nazajutrz odkryto przyczynę, to jest: pęknięcie ziemi w poprzek całego rynku, co, jak się zdaje, skutkiem wielkiego mrozu nastąpiło, bo huk podobny dał się słyszeć i w następnych nader mroźnych nocach. (Stopnia mrozu nieoznaczono).

— Skutek, jaki sprawia wykształcenie żołnierzy, mianowicie zaś artyllerzystów tureckich pod kierunkiem wojskowych Pruskich, jest rzeczywiście zadziwiający. Porta ma teraz w Dardanellach już 2,000, na sposób Pruski wuczonych artyllerzystów. Uznając ona wielką korzyść z organizacji wojska swego na sposób Europejski, zgłosiła się teraz znowu do Rządu naszego z prośbą o nadestanie jej więcej jeszcze instruktorów, w skutku czego ma bydź zaraz na wiosnę posłany do Stambułu oddział, złożony z jednego oficera i ośmiu podoficerów artylleryi. (С. С.)

Ф р а н ц я.

Парижъ, dnia 19 Stycznia.

Monitor donosi o szczęśliwym przybyciu Xięcia *Joinville* na pokładzie okrętu *Hercules* do Gorei, gdzie d. 1 Grudnia zawinął. Nazajutrz odwiedził Xiąże Naczelnika Czarnych kraju Daroca, mieniącego się Królem Dekar, który uściskał Xięcia za rękę, winszował sobie, że może oglądać syna Monarchy, którego swym władzą uznaje. Xiąże pojedzie z Gorei do la Praya, a stamtąd, do Rio-Janeiro.

— Pokazało się z wyprowadzonego śledztwa, że ogień w teatrze *Favart*, wszczął się od rur żelaznych, ogrzewających scenę, a zbyt blisko podłogi i belek przeprowadzonych. — Spiewaczka *Grisi*, przestała 500 fr. w darze dla straży ogniowej, która była przy gaszeniu pożaru. Artysci Opery Włoskiej, będą teraz dawać swe przedstawienia w teatrze Ventadour.

— Do Avenionu przybyły już konie arabskie, ofiarowane dla Króla przez *Abdel-Kadera*. Jest ich 25.

— Mrozy trzymają ciągle i zdają się powiększać. Sekwana zamrzła dnia wczorayszego. Dziś pokazywał termometr 12 stopni. W Lyonie d. 14 zmarło trzech żołnierzy, stojących na straży.

— Mówią, że znany Poeta *Alexander Dumas*, pojedzie do Algieru, dokąd powiezie podarunki Królewicza Następcy tronu, dla *Abdel-Kadera*.

— Według doniesień z Tuneju, *Achmed-Bey*, był Rządca Konstantyny, przebiega pustynie na czele kilku tysięcy Arabów, napadając i rabując karawany.

— Dnia 13-go obchodzili wszyscy głuchoniemi, obecni w stolicy, 125-letnią rocznicę urodzin swego pierwszego dobroczyńcy *Abbé de l'Epée*, przez ucztę, na której znajdowało się także dosyć niegłuchoniemych; rozmowy toczyły się na migi, pomimo to jednak były bardzo ożywione.

— Z Rządem Greckim zawarto konwencją pocztową, w skutku której mogą listy bydź wzajemnie bez opłaty posyłane. Czynność tę dopełnią parowe statki żeglugi wschodniej.

Dnia 20.

Margrabia *Espeja*, nowy Posel Francuzki przybył wczora do Paryża; wieść przeto o jego uwięzieniu okazała się fałszywą.

— Synowiec Lorda *Durham* założył się z Lordem *Seymour* o 2,000 fun. szt., że Pan *Thiers* zostanie nowo Ministrem przed 16 Stycznia 1839 g.

— Увѣдомляютъ изъ Мадрита отъ 11 Января, что Генераль *О'Доннелъ* будетъ наименованъ главнымъ вождемъ Сѣверной Арміи вмѣсто Генерала *Эспартеро* и что Донъ *Базиліо Гарсія* направилъ свой походъ на Сіерра Альбарасинъ. (G. C.)

21-го Января.

Сегодня какъ въ день смерти *Людвика XVI*, во многихъ здѣшнихъ церквахъ совершена панихида, при чѣмъ особенно жители Санъ-Жерменскаго предмѣстія находились во множествѣ.

— *Temps* увѣдомляетъ, что въ продолженіе вчерашняго дня, пятьдесятъ печныхъ трубъ погашено пожарною командою.

— Одинъ Министрскій журналъ увѣдомляетъ, что вчера изъ Министерства иностранныхъ дѣлъ отправленъ курьеръ въ Мадритъ съ весьма важными депешами къ Графу *Латуръ-Мобургу*.

22-го Января.

Герцогиня *Орлеанская* велѣла представить въ отдѣленіи бѣдныхъ двѣнадцати округовъ города Парижа, 4,000 фр. на одежду для неимущихъ матерей семействъ. Городскій Совѣтъ Парижа въ облегченіе нужды при чрезмѣрной стужѣ, отпустилъ 10,000 фр. на супъ для нуждающихся работниковъ, и 12,000 фр. на дрова для бѣдныхъ. За день предъ тѣмъ это начальство передало сумму 12,000 фр. для той же цѣли въ госпитали.

— *Г. Барантъ* Французскій Посланникъ при Россійскомъ Дворѣ, вчера вечеромъ прибылъ въ Парижъ.

— *Алжирскій Мониторъ* содержитъ сегодня приказъ, въ которомъ Маршалъ *Вале* увѣдомляетъ войско, что Генер. *Кастелланъ*, вмѣсто Генерала *Трецеля* получившаго дозволеніе возвратиться во Францію, принимаетъ главную команду въ провинціяхъ Боны и Константины.

— *Temps* сообщаетъ: „Нѣсколько дней распространился слухъ, что иностранныя Державы обещали *Донъ-Карлосу* большое пособіе, и говорить о первой посылкѣ 3 мил. фр., за которою немедленно послѣдуетъ и вторая, 6 мил. фр. Неизвѣстно, обратило ли на себя это обстоятельство вниманіе Кабинета; но утверждаютъ, что во вчерашнемъ Министрскомъ Совѣтѣ много о томъ говорили, что и съ нашей стороны равно будетъ послано денежное пособіе или новыя потребности Правительству Королевы. Вчера вечеромъ говорили, что въ Мадритъ наряженъ курьеръ, чтобъ договориться на счетъ приличнаго пособія. Желательно, чтобы извѣстіе сіе скоро могло оправдаться.“ (A.P.S.Z.)

Байонна, 11-го Января.

Движенія произведенныя войскомъ *Донъ-Карлоса* противу Бальмазеды, были только фальшивыя. Истинная цѣль была направлена къ Португалеттѣ близъ Бильбао. Письма изъ Португалетты увѣдомляютъ, что все тамошнее народонаселеніе не исключая стариковъ, женщинъ и дѣтей, ревностно занимается вмѣстѣ съ гарнизономъ состоящимъ изъ 800 чел., возстановленіемъ и укрѣпленіемъ тамошнихъ шанцевъ. Карлисты съ своей стороны заняты починкою дорогъ, кажется для переправы тяжелой артиллеріи.

— Увѣдомляютъ изъ Сарагоссы отъ 7 Января, что Генераль *Сантосъ Санъ-Мигуэль* вышелъ оттуда въ Калатаюдъ, противу экспедиціи Генерала *Гарсія*, который вездѣ на пути производитъ безпорядки и грабежи и распространяетъ ужасъ. (G. C.)

А н г л и я.

Лондонъ, 17-го Января.

Говорятъ, что Генераль *Кордова* будетъ наименованъ Посланникомъ въ Англію вмѣсто *Д. Мигуэля Аеллара*.

— Оказалось, что смотритель биржеваго зданія, взявъ съ собою ключи отъ главныхъ входовъ послѣ обыкновеннаго закрытія этого зданія, отправился въ деревню въ Гриничъ на 5 англій. миль отъ Лондона, гдѣ онъ жилъ обыкновенно. И потому съ большимъ трудомъ едва успѣли выломить запертыя ворота, когда должно было тушить пожаръ.

— Въ Мексиканской столицѣ опасались возмущеній, въ слѣдствіе чего Правительство приняло нужныя мѣры предосторожности. Недовольные желали бы возстановить союзное уложеніе, и притомъ полагаютъ, что *Вустаменте* долженъ будетъ сдать. Въ хушескихъ письмахъ по сему дѣлу совершенно другія мысли, по крайней мѣрѣ они нисколько не беспокоятся. Говорили, что на Ген. *Сантъ-Ана* падаетъ сильное подозрѣніе, на счетъ участія во всемъ томъ, что происходитъ; но по недостатку доказательствъ, Правительство не смѣло обличить его. Безпорядки въ Пуэблѣ, произведенныя убійцами Французскаго Консула, для безопаснаго побѣга, который имъ и удался, благополучно прекращены.

— Последнія письма изъ Ріо-Жанейро, писаны 5 Ноября; въ то время тамъ неимѣли еще свѣдѣній

— Писzą z Madrytu pod d. 11 Stycznia, że *O'Donnel* ma być mianowany naczelnym wodzem armii północnej w miejscu Jenerała *Esparterry*, że *Don Basilio Garcia* cofnął swój pochod na Sierra Albaracin. (G. C.)

Dnia 21.

Dzisiaj, jako w rocznicę śmierci *Ludwika XVI*, w wielu tutejszych kościołach odprawione było żałobne nabożeństwo, na którym szczególniej bardzo się licznie znajdowali mieszkańcy przedmieścia Saint Germain.

— *Temps* donosi, że w przeciągu wczorajszego dnia, korpus pożarny ugasił pięćdziesiąt palących się kominów.

— Jeden z dzienników Ministerjalnych donosi, że wczora z hotelu Ministerjum spraw zewnętrznych, wysłany został goniec do Madrytu, który powioził bardzo ważne depesze Hrabiemu *Latour-Maubourg*.

Dnia 22.

Xiężna *Orleańska* kazała złożyć w biurach ubogich dwónastu wydziałów miasta Paryża, sumę 4,000 fr. na odzież dla biednych matek rodziny. Rada miasta Paryża dla ulżenia nędzy z przyczyny wielkich mrozów, wydała 10,000 fr. na rozdzielanie zupy pomiędzy niemającymi wyżywienia robotnikami, a także 12,000 na drzewo dla ubogich. Dniem przed tѣm таż władza na podobny cel wydała 12,000 fr. dla szpitalow.

— *P. Barante*, Poseł Francuzki przy Dworze Rosyjskim wczora wieczorem przybył do Paryża.

— *Monitor Algierski* zawiera dzisiaj rozkaz dzienny, w którym Marszałek *Valée* uwiadamia wojsko, że Jenerał *Castellane* na miejscu Jenerała *Trezel*, który otrzymał dozwoleńie powrócić do Francji, przyymie główne dowództwo w prowincjach Bony i Konstantyny.

— W *Temps* czytamy: „Od dni kilku rozszerzyła się pogłoska, że dla *Don Carlosa* zabezpieczone zostało znaczne wsparcie przez mocarstwa zagraniczne, i mówią o pierwszym postanіu 3 million. fran., za którym wkrótce nastąpi drugie, 6 mil. fran. Nie wiemy, czyli ta okoliczność zwróciła na siebie uwagę gabinetu, lecz zapewniają, że na wczorajszym radzie ministerjalnej wiele mówiono, że wsparcie również w pieniądzech albo potrzebach wysokowych posłane będzie z naszej strony dla Rządu Królowej. Mówiono wczora wieczorem, że przygotowano gońca do Madrytu, dla porozumienia się względem stosownego rodzaju wsparcia. Życzymy ażeby ta wiadomość prędko się zjścić mogła.“ (A.P.S.Z.)

Bayonna, 11 Stycznia.

Demonstracye, dokonane przez wojska *Don Carlosa* przeciwko Balmazeda, były tylko pozorne. Prawdziwy zamiar był obrócony na Portugalette przy Bilibao. Listy z Portugalette donoszą, że cała ludność tamtejsza, nie wyłączając starców, kobiet i dzieci, pracuje usilnie wraz z załogą, wynoszącą 800 ludzi, nad przywróceniem i umocowaniem szanecow tamtejszych. Karoliści ze swej strony zajęci są naprawianiem dróg, jak się zdaje, pod artylleryą oblężniczą.

— Z Saragossy donoszą pod d. 7 Stycznia, że Jenerał *Santos San Miguel*, wyruszył stamtąd do Galatayud, przeciwko wyprawie Jenerała *Garcia*, który wszędzie którędy tylko przechodzi, dopuszcza się łupieztwa i rabunku, popełnia oraz okrucieństwa. (G.C.)

А н г л и я.

Лондонъ, dnia 17-го Stycznia.

Mówią, że Jenerał *Cardova* ma być mianowany Posłem do Anglii na miejsce *D. Miguela Aguilar*.

— Pokazało się teraz, że murgrabia gmachu giełdowego, zabrawszy z sobą klucze od głównych wchodów po godzinie zwykłego zamknięcia tegoż gmachu, wyjechał na wieś do Greenwich, o 5 mil angielskich od Londynu, gdzie zwykle mieszkał. Z teyto przyczyny nie można było, jak tylko z wielką trudnością odbijać ogromne bramy zaryglowane, gdy przyszło do gaszenia ognia.

— W stolicy Meksyku obawiano się zaburzeń, w skutku czego przedsięwziął Rząd stosowne środki ostrożności. Malkontenci radziby przywrócić ustawę związkową, a sądzono przy tѣm, że *Bustamente* będzie musiał uleść. Listy kupieckie są pod tym względem odmiennego zdania, a przynajmniej nie troszczą się wcale. Mówiono, że pada mocne podeyrzenie na Jenerała *Santa-Ana* o udział w tѣm, co się dzieje, ale bez dowodów Rząd nie śmiał go zaczepiać. Zaburzenie w Puebla, wzniecone przez zabójców Konsula Francuzkiego, aby bezpieczniej uciekać mogli, co im się też powiodło, zostało szczęśliwie przytłumione.

— Ostatnie listy z Rio Janeiro, są daty 5-go Listopada; o tym czasie nie miano tam jeszcze żadney wia-

на счет возмущеній въ Баги. Нѣкоторые изъ нихъ сообщаютъ извѣстіе, которое произвело здѣсь большое впечатлѣніе, что Французы заняли часть Бразильской области смежной съ ихъ владѣніемъ Кайенною.

— Полки назначенныя въ Канаду получаютъ мундиры сѣрые вмѣсто красныхъ, которые приличны для полевой службы и даже безопаснѣе особенно въ лѣсахъ и кустарникахъ. Назначенною туда артиллерійскою бригадою командовать будетъ Полковникъ. Оба гвардейскіе баталіоны назначенныя въ Канаду, заняты ученіемъ, а нѣкоторые ихъ Офицеры получили отпускъ на шесть недѣль. Два ротныхъ командира той же гвардіи въ званіяхъ Полковниковъ, требовали увольненія отъ дѣйствительной службы. (G. C.)

Г е р м а н і я.

Ганноверъ, 19-го Января.

Утверждаютъ, что Король рѣшительно уже опредѣлялъ преобразование пѣхоты, и это немедленно будетъ приведено въ исполненіе. Пѣхота, состоящая теперь изъ 16 баталіоновъ имѣющихъ по 5 компаній, будетъ составлять впредь 20 баталіоновъ, по 4 компаніи; такимъ образомъ войско въ числѣ неизмѣнится. Пѣхотная гвардія будетъ состоять изъ полка гвардіи, изъ полка лейбъ-гвардіи и изъ баталіона гвардейскихъ егерей. Вся эта гвардія въ которую будутъ набирать изъ линейныхъ полковъ, должна постоянно находиться въ столицѣ.

— Замѣчено, что нынѣшній кабинетный Министръ Г. Шеле долженъ пользоваться большимъ довѣріемъ Короля, ибо во время послѣдней его болѣзни, Король часто навѣщалъ его и проводилъ у него по нѣсколькимъ часамъ.

Штутгартъ, 18-го Января.

16-го ч. с. м. происходило открытіе нынѣшняго собранія Чиновъ нашего Королевства. По Королевскому порученію, открылъ засѣданіе приличною рѣчью, Тайный Советникъ Шалайеръ, управляющій Министерствомъ Внутреннихъ Дѣлъ. (G. C.)

Д а н і я.

Копенгагенъ, 10-го Января.

Здѣсь объявлено распоряженіе, обезпечивающее собственность художественныхъ произведеній, почему живописцы, скульпторы, литографщики и проч. художники могутъ быть увѣрены, что ихъ произведенія безъ дозволенія сочинителей, никто не предѣлывать и въ пользу свою издавать не будетъ.

— Г. Шальденмозъ приговоренъ военнымъ судомъ (которому былъ подвергнутъ какъ чиновникъ по военной части въ Кронбургской крѣпости) къ обязанности представлять для одобренія цензурою въ продолженіе пяти лѣтъ, свои произведенія, къ чему причиною была помѣщенная въ издаваемомъ имъ же журналѣ, на подобіе Персидскихъ писемъ Паскаля, повѣсть, въ которой сдѣланы неприличныя замѣчанія въ разговорѣ между Христіаниномъ и идолопоклонникомъ. Съ давнихъ временъ это первый примѣръ преступленія и наказанія сего рода. (G. C.)

Б е л г і я.

Брюссель, 20-го Января.

Недавно на обѣдѣ у Короля находился между прочими Лордъ Линдохъ, старшій изъ оставшихся въ живыхъ Англійскихъ Генераловъ (а можетъ быть и Европейскихъ); онъ въ 1814 первый вступилъ съ Англійскою дивизіею въ Антверпенъ; также отличился въ Испанской войнѣ подъ начальствомъ Князя Веллингтона. Ему теперь 92 года.

— Сію минуту получено извѣстіе, что великолѣпная церковь Августіановъ въ Гандавѣ сдѣлалась добычею пламени, а съ тѣмъ вмѣстѣ бібліотека состоящая изъ 18,000 книгъ и прекрасный заводъ выбойки Гг. Поридеансъ. (G. C.)

И с п а н і я.

Мадридъ, 10-го Января.

Многіе думаютъ, что нынѣшніе Министры откажутся отъ должностей, если Франція не доставитъ пособія. Однакожь еслибъ она захотѣла принимать посредничество, то ей по крайней мѣрѣ слѣдуетъ представить денежное пособіе, ибо такое состояніе дѣлъ, какъ теперь, не могло бы долго существовать.

— Бездѣйствіе войска Королевы, тогда какъ Карлисты не перестаютъ быть дѣтельными, возбуждаетъ здѣсь общее неудовольствіе. Въ провинціи, въ которую вступилъ Гарсія не было болѣе 4 баталіонъ пѣхоты и 2 эскадроновъ конницы подъ начальствомъ Генерала Улибарри. (G. C.)

П о р т у г а л і я.

Лиссабонъ, 8-го Января.

Слышно, что 26 Января будетъ происходить

домѣсти взглядомъ забурженъ въ Баги. Нѣкоторые изъ нихъ обѣщаютъ доносить, которе справило ту немато враженія, же Французы загарагли часть кражу Бразильскіе-го, граничащего з ихъ posiadłościа Cayenne.

— Пѣлки, предназначенныя до Канады, достану мундиры сѣры на мѣйсце червонныхъ, jako stosownieysze do służby polowej, a nawet bezpiecznieysze, zwłaszcza w lasach i zarosłach. Brygadą artylleryi tamże wydzieloną, będącъ dowodzitъ Półkownikъ. Obadwa баталіоны гвардыи, до Канады предназначенныя, zajęте są ćwiczeniami woyskowemi, niektórzy zaś oficerowie tychъ же, dostali sześciotygodniowe urlopy. Dwóchъ dowódców kompanicznych teyże гвардыи w stopniachъ Półkowników, prosili o uwolnienie z czynney służby. (G. C.)

Н и е м с у.

Hannover, 19 Stycznia.

Зарпвняіа, że Król postanowiłъ jużъ niezmiennie re-formę piechoty, co wkrótce ma byđъ przywiedziona do skutku. Piechota, składająca się teraz z 16 баталіоновъ, mającychъ по 5 компаніи, będzie miała na przyszłośćъ 20 баталіоновъ по 4 компаніи; tymъ sposobemъ stan liczebny woyska nie ulegnie zmianie. Gwardya piesza składać się będzie z półku гвардыи, z półku straży przyboczney, z баталіону strzelców гвардыи. Cała та гвардыа, do której będą wybierani ludzie z półków liniowych, ma raz na zawsze zostawać w stolicy.

— Zrobiono uwagę, że terażniejszy Minister gabinetowy P. Schele, musi posiadać w wysokimъ stopniu zaufanie Króla: w czasie bowiem ostatniej słabości zaszczycał go Monarcha częstemi odwiedzinami i po kilka godzin u niego przebywał.

Stuttgard, 18 Stycznia.

Dnia 16 b. m. nastąpiło otwarcie tegorocznego zebrańa Stanów Królestwa naszego. Zagałъ posiedzenie, z polecenia Królewskiego, mową stosowną, Radzca Tainy Schalayer, przewodniczący Ministerjumъ spraw wewnętrznychъ. (G. C.)

Д а н і я.

Kopenhaga, 10-го Stycznia.

Огłoszone tu zostało urządzenie, zabezpieczające własność dzieł sztuki, przez co malarze, rzeźbiarze, rytownicy, litografowie i inni artyści, mają teraz pewność, że dziełъ ichъ pracy, niktъ bezъ позволенія autorówъ przerabiać i na swą korzyśćъ wydawać nie będzie.

— P. Schaldenmose, zostałъ osądzony przez sądъ wojenny, (któremu ulegałъ jako urzędnikъ wydziału woyskowego w twierdzy Krouburg) na obowiązекъ poddawania pod cenzurę pismъ swoichъ, przez latъ pięć, a to za umieszczenie w wydawanymъ przez siebie dzienniku на wzórъ Perskichъ listowъ Pascala, powieści, w której są uwagi niewłaściwe w rozmowie między chrześcianinemъ i pogańcemъ. Od bardzo dawnychъ czasowъ, pierwszy to jestъ przykładъ przestępstwa i kary tego rodzaju. (G. C.)

Б е л г і я.

Bruxella, 20 Stycznia.

На данымъ не давно обѣдѣ у Króla, знайдоваłъ się między инными, Lordъ Lindoch, najstarszy z żyjącychъ Jenerałówъ Angielskichъ (а może nawet Europejskich), który w r. 1814, pierwszy wszedłъ zъ dywizją Angielską do Antwerpii; służyłъ onъ także zъ odznaczeniemъ się wъ woynie Hiszpańskiej podъ Xięciemъ Wellingtonemъ. Ma terazъ 92 lata wieku.

— Wъ tey chwili otrzymano wiadomośćъ, że spaliły się kościółъ Augustyanówъ wъ Gandawie stałъ się pastwą plomieni, orazъ бібліотека zъ 18,000 ksiągъ złożona i piękna fabryka kartunówъ PP. Porideansъ. (G. C.)

Н и с з р а н і я.

Мадридъ, дня 10 Stycznia.

Wiele osóbъ tego jestъ zdania, że terażniejszy Ministerowie usuną się zъ urzędowъ, jeżeli Francya odmówi pomocy. Wszakże, gdyby nie chciała wdawać się wъ интервенцію, potrzeba przynajmniej, аżeby udzieliła wsparcie pieniężне, gdyżъ dotychczasowy stanъ rzeczy, nie zdołały бы дѣлуже utrzymać.

— Nieczynność woyska Królowey, w chwili, kiedy Karoliści не перестаютъ byđъ czynnymi, obudza tu powszechnie nieukontentowanie. Wъ prowincyi, do której wkroczyłъ Гарсія, не было więцей nadъ 4 баталіоны пѣхоты i 2 szwadrony jazdy, podъ dowództwemъ Jenerala Ulibarri. (G. C.)

П о р т у г а л і я.

Lisbona, d. 8 Stycznia.

Слышаć, że d. 26 Stycznia odbędzie się szerególъ.

особенное заседание конгресса, чтобы молодого Принца *Донъ Педро де Алкантара*, объявить наследником престола. На другой день будет наименована депутация для принесения Королевъ поздравления Кортесовъ съ симъ проществиемъ.

— Извѣстие о революціи въ Бавіи не произвело здѣсь никакого значительнаго впечатлѣнія. Правительство между тѣмъ дало приказаніе немедленно въ сей портъ отпрать корвету, чтобы защищать находящихся тамъ Португальцевъ. (A.P.S.Z.)

ГРЕЦІЯ.

Афины, 27-го Декабря.

Вновь образованное наше Министерство, представляет и содержитъ всѣ вѣтви бывшихъ политическихъ партій, отъ чего непременно должно ожидать выгодныхъ послѣдствій, ибо такимъ образомъ всѣ партіи соединятся въ одно. Общественное вниманіе обращено особенно на Г-на *Гларакисъ*, который своею образованностію, честностію и знаніемъ политическихъ дѣлъ, много общается доброго. — Министерство финансовъ подвергнется значительнымъ перемѣнамъ во всемъ составѣ. Неизвѣстно, какой будетъ Королевскій кабинетъ. Преемникомъ Г-на *Рудгарта*, извѣстно Г. *Цографосъ*, бывший полномочный Министръ въ Истамбуль. Когда Король *Отто*зъ прибылъ въ Грецію, онъ былъ Военнымъ Министромъ. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 29-го Декабря.

За нѣсколько дней свирѣпствовала ужасная буря въ Черномъ морѣ, въ Босфорѣ и въ Мраморномъ морѣ, и нанесла большой вредъ. Многіе корабли большого размѣра потонули. Вскорѣ потомъ наступила столь сильный холодъ, что большой каналъ почти замерзъ; это необыкновенный случай. Между простымъ народомъ обнаруживается большой недостатокъ, который Правительство старается отвратить всѣми мѣрами.

— Здѣсь очень неохотно смотрятъ на пребываніе въ Смирнѣ Французскихъ военныхъ кораблей, такъ, что по сему предмету сдѣланы сообразныя представленія Французскому Посланнику, Адмиралу *Руссену*.

— Изъ Персіи получены разногласныя и невѣроятныя извѣстія; одни говорятъ, что Шахъ въ затруднительномъ положеніи, другіе утверждаютъ, что онъ уже грозитъ для своихъ непріятелей. Между тѣмъ дѣшній Персидскій Посланникъ соблюдаетъ по сему дѣлу глубокое молчаніе, изъ чего заключаютъ, что первыя т. е. неблагопріятныя извѣстія должны быть вѣрны. (G. C.)

ЕГИПЕТЪ.

Каиръ, 1-го Декабря.

На дняхъ происходило здѣсь обрѣзаніе секи сыновей Паши съ большимъ торжествомъ, празднуемымъ ежедневно съ 6 час. утра до 6 вечера, и всякой разъ о томъ объявляли пушечными выстрѣлами. Въ продолженіе трехъ послѣднихъ вечеровъ были иллюминированы мечети, дворцы и весь городъ, притомъ даны прекрасныя фейерверки. Паша велѣлъ раздѣлить значительныя денежныя суммы для бѣдныхъ и кромѣ того одѣть и воспитывать на его иждивеніе двѣ тысячи дѣтей, обрѣзанныхъ вмѣстѣ съ его сыновьями. Должно знать что простой народъ не спѣшитъ исполнять этотъ обрядъ, но ожидаетъ обыкновенно времени подобнаго нынѣшнему, почитая это весьма благопріятнымъ обстоятельствомъ. (G. C.)

ГАННОВЕРСКОЕ КОРОЛЕВСТВО.

Отдѣльная отъ Великобританіи самобытность Ганновера, со вступленіемъ на престолъ его Короля Эрнеста Августа, бывшаго Герцога Кумберландскаго, заставляетъ обратить вниманіе на это новое государство въ Европѣ. Почитаемъ любопытнымъ краткій историческій и статистическій очеркъ *Ганноверскаго* Королевства въ настоящемъ его положеніи. Ганноверское Королевство состоитъ большею частію изъ прежняго курфиршества. Въ X вѣкѣ, четыре владѣтельныя фамиліи: *Брауншвейгская*, *Нордгеймская*, *Биллунгенская* и *Сюплинбургская*, раздѣляли между собою власть надъ этою страной. Въ концѣ XI вѣка, наследница Биллунгенскаго Дома вступила въ бракъ съ *Генрихомъ Чернымъ*, сыномъ Вольфа, или Гвельфа Эстскаго, Герцога Банарскаго. Сынъ Генриха Чернаго, Генрихъ Гордый, женился на наследницѣ владѣній Брауншвейгскихъ, Нордгеймскихъ и Биллунгенскихъ; и сынъ его, *Генрихъ Левъ*, почитался могущественнымъ въ числѣ Германскихъ владѣтельныхъ князей. Но съ того времени, сила Ганновера начала упадать, такъ, что От-

то не посѣдzenie Kongressu, dla ogłoszenia młodego Xięcia *Don Pedro de Alcantara*, Dziedzicem tronu. Nazajutrz wybrana bydź ma deputacya, dla złożenia Królowey powinszowania Korteżów, z okoliczności tego wypadku.

— Wiadomość o rewolucyi w Bawii, nie wzbudziła tu wielkiego wrażenia. Rząd tymczasem wydał rozkaz, ażeby natychmiast do tego portu wysłana była koraleta, dla dania obrony osiadłym tam Portugalczykom. (A.P.S.Z.)

ГРЕЦІЯ.

Афины, dnia 27 Grudnia.

Nowo-utworzone ministryum nasze, przedstawia i mieści w sobie wszystkie odcienia byłych stronnictw politycznych; z czego nie można, tylko zbawiennego spodziewać się wpływu, tym bowiem sposobem, wszystkie stronnictwa zamieniają się i przeleją w jedno. Uwaga publiczności jest szczególniej zwrócona na Pana *Glarakis*, który swém wykształceniem, uczciwością i znajomością interesów publicznych, wiele dobrego obiecuje. — Ministryum skarbu ulegnie znacznym zmianom w całym składzie swego zarządu. Nie wiadomo tylko, jakim będzie gabinet Królewski. Następcą Pana *Rudhard*, jest, jak wiadomo, P. *Zographos*, dotychczasowy Pełnomocny Minister w Stambule. Był on dawniej Ministrem wojny, wtenczas właśnie, kiedy Król *Otto* przybył do Grecyi. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Konstantynopol, d. 29 Grudnia.

Przed kilką dniami panowała okropna burza na morzu Czarném, na Bosforze i na morzu Marmora, zrzuciła oraz bardzo wielkie szkody. Wiele statków morskich większego rzędu zatęnęło. Wkrótce potem nastąpił mróz tak mroźny, że wielki kanał prawie zamrzł; okoliczność nadzwyczajnie rzadka. Między ludem pospolitym okazuje się wielki niedostatek, któremu stara się Rząd zaradzić wszelkiemi sposobami.

— Patrzą tu ciągle niechętnym okiem na pobyt wojennych okrętów francuzkich w Smirnie; mówią, że zrobiono w tej mierze stosowne przedstawienie Posłowi Francuzkiemu, Admiralfowi *Roussin*.

— Z Persyi mamy sprzeczne i niepewne doniesienia: jedne zapewniają, że Szach znajduje się w przykrém położeniu, drugie, że i owszem stał się groźnym dla swych przeciwników. Tutejszy Posel Perski zachowuje tymczasem jak największe w tej mierze milczenie, z kąd wnoszą, że pierwsze, to jest: niepomyślne doniesienia, muszą bydź prawdziwe. (G. C.)

ЕГИПЕТЪ.

Kair, 1-го Grudnia.

W tych dniach dopełniono tu obrzezanie siedmiu synów Baszy z wielką uroczystością, która przez siedm dni obchodzoną była codziennie od godziny 6-tej rano do 6-tej wieczorem, przy zapowiedzeniu jej zawsze przez wystrzały z dział. Podczas trzech ostatnich wieczorów, oświetane były мечети, pałace i całe miasto, dawano oraz piękne ognie sztuczne. Basza kazał rozdzielić znaczne summy pieniężne pomiędzy ubogich, a prócz tego ubrać swoim kosztem i żywić dwa tysiące dzieci, które wraz z dziećmi jego obrzezane zostały. Wiedzieć należy, że lud pospolity nie spieszy z dopełnieniem tego obrządku, ale zwykł oczekiwać czasu podobnego, jak teraz, uważając to za okoliczność bardzo pomyslną. (G. C.)

КРОЛЕВСТВО ГАННОВЕРСКИЕ.

Удѣльность Ганноверу, не зависта од Британіи Великой, за вступленіемъ на тронъ его Короля Эрнеста Августа, бывшаго Xięcia Кумберландъ, каже зворочитъ уваженіе на то новое Паństwo въ Европѣ. Узнаемъ за rzecz ciekawą podać krótki rys historyczny i statystyczny Królestwa *Hannowerskiego* w teraźniejszy jego stanie. Królestwo Hannowerskie składa się po większej części z dawniejszego Elektorstwa. W wieku X, cztery familie panujące: *Brunswicka*, *Nordheimiska*, *Billungeńska* i *Süplinburgska*, rozdzielały pomiędzy sobą władzę nad tym krajem. W końcu XI wieku, sukcesorka domu Billungeńskiego wyszła za *Henryka Czarnego*, syna *Wolfa*, czyli *Gwelfa Este*, Xięcia Bawarskiego. Syn *Henryka Czarnego*, *Henryk Dumny*, ożenił się z Dziedziczką Państw Brunswickich, Nordheimskich i Billungeńskich, a syn jego *Henryk Lew*, uważany był za potężnego w liczbie Panujących Xięząt Niemieckich. Ale od tego czasu, znaczenie Hannoweru zaczęło upadać tak, że *Otton*, wnuk *Henryka*, władał już tylko *Luneburgiem*, *Brunswikiem*, *Kalenbergiem*, *Grubenhagą* i *Göttingą*. *Otton* złączył je w jedno

тонь, внукъ Генриха, владѣлъ уже только Люнебургомъ, Брауншвейгомъ, Каленбергомъ, Грубенгагомъ и Геттингеномъ. Отгонъ соединилъ ихъ въ одно владѣнiе, и подарилъ Императору, который отдалъ ихъ ему въ феодальное управленiе, подъ именемъ Герцогства Брауншвейгскаго. Разныя другія раздѣленiя еще болѣе ослабили это княжество. Въ началѣ XVII вѣка, раздѣлы прекращены были введенiемъ наследованiя по праву первородства. Случайно, въ то же время, многія отрасли Брауншвейгскаго Дома прекратились, и, по смерти Эрнеста Целльскаго, владѣнiя его были раздѣлены между его сыновьями, Генрихомъ и Вильгельмомъ. Отъ перваго началась линiя *Вольфенбиттельская*, отъ втораго *Люнебургская*. Сначала Вильгельмъ обладалъ только южною частью Люнебургскаго Княжества, но въ 1572 онъ прiобрѣлъ большую часть Гои, а въ 1586 Дипгольдъ. Его потомки прiобрѣли въ 1617 году Грубенгагенъ, въ 1634 Каленбергъ и Геттингенъ, въ 1642 Люнебургскiе округи Гарбургъ и Мосбургъ, въ 1670 остальную часть Люнебургскаго Княжества, а въ 1689 Лауэнбургское Герцогство. Всѣ сiя владѣнiя опять были раздѣлены между сыновьями Вильгельма, но окончательно соединены Георгомъ, сыномъ Эрнеста-Августа, Герцога Брауншвейгъ-Люнебургскаго, супругомъ Софiи Доротей, дочери Георга Вильгельма, Герцога Люнебургъ-Грубенгагенскаго. Эрнестъ-Августъ признанъ ГанOVERскимъ Курфирстомъ въ 1692 году. Георгъ наследовалъ отцу въ 1698 году, вступилъ на Великобританскiй престолъ въ 1714. Съ тѣхъ поръ ГанOVERъ прiобрѣлъ: Бременъ и Верденъ въ 1715, Оснабрикъ въ 1802, и наконецъ, въ 1814 и 1815 годахъ, Гильдесгеймъ и Остъ-Фризiю, имперскiй городъ Госларъ, часть Эйхсельдскаго округа, округи Эмсбюренъ и Меппенъ, Графство Нижне-Лингенское, и Графство Бентгеймское, которое было ему заложено съ 1753 года. Въ замѣнъ того ГанOVERъ получилъ титулъ Королевства, уступилъ Данii часть Лауэнбурга, лежащую на правомъ берегу Эльбы, и Нейгаузенскiй округъ, Пруссii — Клѣцкiй округъ, Ольденбургу — часть Вильдесгаузенскаго округа. ГанOVERъ составляетъ нынѣ довольно округленное государство, лежащее между 51° 30' и 53° 30' с. ш. и 24° 30' и 29° 30' в. д. — Оно граничитъ къ северу съ Севернымъ Моремъ, и съ Датскими, Гамбургскими и Мекленбургскими владѣнiями; на востокъ съ Пруссiею и Брауншвейгскимъ Герцогствомъ; на югъ, съ Гессеномъ, Пруссiею съ Липскимъ и Вальдекскимъ Княжествами; на западъ, съ Нидерландскимъ Королевствомъ. ГанOVERъ раздѣляется на семь областей (*Landdrosteien*): ГанOVERскую, Гильдесгеймскую, Люнебургскую, Стадскую, Оснабрюкскую, Аурихскую и Клаустальскую, которыя составляютъ, всѣ вмѣстѣ, поверхность въ 695,27 квадратныхъ Нѣмецкихъ миль. Народонаселенiе простирается до 1,700,000 душъ. Считается 70 городовъ, 108 мѣстечекъ съ рынками, 4975 сель и 239,151 домовъ. Въ 1835 году, родившихся было 55,000, умершихъ 37,752, бракомъ сочетавшихся 13,088. Главнiй городъ (*ГанOVERъ*) имѣетъ 26,300 жителей, кромѣ того 6 другихъ городовъ каждый болѣе 10,000 жителей, и 7 городовъ отъ 5 до 10,000 жителей, между ними считается 1,342,850 Лютеранъ, 210,000 Католиковъ, 105,000 Кальвинистовъ, 1850 Анабаптистовъ и Моравскихъ Братьевъ, 12,300 Жидовъ. Духовныя учрежденiя суть: 10 Лютеранскихъ консисторiй, 94 Лютеранскiя и Кальвинистскiя инспекцiи, 924 Лютеранскихъ и 114 Кальвинистскихъ приходовъ, 1 епископъ и 143 прихода Католическiе, 3 Анабаптистскiе священнослужителя, молитвенный домъ Моравскихъ Братьевъ, 9 капитуловъ мужскихъ и 18 женскихъ, всѣ 27 составлены изъ Лютеранъ. Воспитательныя заведенiя суть: университетъ (въ Геттингенѣ), въ которомъ, въ 1836 году, считалось 854 студента, академiя, педагогическое заведенiе, 16 коллегуловъ, гимназiя, 20 второстепенныхъ школъ, 5 семинарiй, заведенiе для глухонѣмыхъ, хирургическая школа, 2 ветеринарныя школы, 6 акушерскихъ школъ и 3561 школъ первоначальныхъ и пансионовъ. Число дѣтей, посѣщавшихъ разныя учебныя заведенiя, простиралось, въ 1836 году, до 215,000. — Бюджетъ съ 1835 на 1836 годъ показывалъ доходовъ 6,048,800 талеровъ, а расходовъ 6,042,892 талера. — Въ армii ГанOVERской состоитъ: штабъ изъ 15 человекъ, 198 саперовъ, раздѣленныхъ на двѣ роты, 1368 артиллеристовъ, 3,540 человекъ конницы и 15,580 пѣхоты а всего 20,501 чел., изъ коихъ на лицѣ 19,361 чел.; въ томъ числѣ конницы 2,719. ГанOVERъ обязанъ выставлять для Германскаго Союза 13,054 чел. Издержки на войско простираются до 1,982,520 флор. (4,130,000 фр.). Народонаселенiе ГанOVERа, какъ выше сказано, состоитъ изъ 1,700,000 душъ, и потому, армiя относится къ народонаселенiю, какъ 1 къ 83, или болѣе, 13-ти на 1,000. (С. П.)

Państwo, i darował Cesarzowi, który oddał mu je pod zarząd feudalny, pod imieniem *Xieztwa Brunswickiego*. Różne inne podziały bardziej jeszcze osłabiły to Xieztwo. Na początku XVII wieku, takowe podziały musiały ustać przez zaprowadzenie następstwa prawem pierwородztwa. Zdarzyło się, że w tymże czasie, liczne gałęzie Domu Brunswickiego wygasły tak, że po śmierci Ernesta Zelle, posiadłości jego zostały rozdzielone pomiędzy jego synami, Henrykiem i Wilhelmem. Od pierwszego zaczęła się linia *Wolfsenbüttelska*, od drugiego *Luneburgska*. Z początku Wilhelm posiadał tylko południową część Xieztwa Luneburgskiego, ale w roku 1572 nabył większą część Hoya, a w 1586 Diepholz. Potomkowie jego w roku 1617 nabyli Grubenhagen, w 1634 Calenberg i Göttingę, roku 1642 Luneburgskie obwody, Harburg i Mosbourg, 1670 pozostałą część Xieztwa Luneburgskiego, a 1689 Xieztwo Laueuburskie. Wszystkie te posiadłości znowu były rozdzielone pomiędzy synami Wilhelma, ale ostatecznie zostały zjednoczone przez Jerzego syna Ernesta Augusta, Xiecia Brunswicko-Luneburgskiego, męża Zofii Doroty, córki Jerzego Wilhelma, Xiecia Luneburg-Grubenhagen. Ernest August został uznany Elektorem Hannoverским w roku 1692. Jerzy nastąpił po oycu w roku 1698, wstąpił na tron Brytanii Wielkiej w r. 1714. Od tego czasu Hannover nabył: Bremę i Verden w roku 1715, Osnabrück w 1802, i nakoniec w latach 1814 i 1815 Hildesheim i Fryzyą Wschodnią, miasto Goslar, część okręgu Eichseld, prowincye Emsbüren i Meppen, Hrabstwo Niższe Lingeńskie i Hrabstwo Bentheimskie, które u niego było w zastawie od roku 1753. W zamian tego, Hannover otrzymał tytuł Królestwa; odstąpił Danii część Luneburga, leżącą na prawym brzegu Elby i obwód Neuhausen'ski, dla Pruss — prowincyą Klötze, dla Oldenburga — część prowincyi Wildhausen. Hannover stanowi teraz dość zaokrąglone państwo, leżące między 51° 30' i 53° 30' szerokości północnej i 24° 30' i 29° 30' długości wschodniej — Graniczy na północ z morzem Północnym i posiadłościami Duńskimi, Hamburgskimi i Meklemburgskimi; na wschód z Prussami i Xieztwem Brunswickim, na południe z Hessyą, Prussami, z Xieztwami Lippe i Waldeck; na zachód z Królestwem Niderlandzkim. Hannover dzieli się na siedm prowincy (Landrosteien), Hannoverką, Hildesheimską, Luneburgką, Stadką, Osnabrückską, Aichską i Klauustalską, które razem wzięte, wynoszą powierzchni 695,27 mil kwadr. niemieckich. Ludność wynosi do 1,700,000 dusz. Miast liczą 70, miasteczek targowych 108, wsi 4,975 i 239,151 domów. W roku 1835 urodziło się 55,000, umarło 37,752, zawarto małżeństw 13,088. Główne miasto (*Hannover*) ma 26,300 mieszkańców, nadto 6 innych miast liczy więcej jak 10,000 mieszkańców i 7 miast mających od 5 do 10,000 mieszkańców, między którymi liczą 1,342,850 Lutrow, 210,000 Katołików, 105,000 Kalwinow, 1,850 Anabaptystow i Braci Morawskich, 12,300 Żydow. Duchowne zakłady są: 10 Konsystorzów Luterskich, 94-ry inspekcyy Luterskich i Kalwińskich, 924-ry parafii Luterskich i 114 Kalwińskich, 1 Biskup i 143 parafii Katołickich; 3 duchownych Anabaptystow, dom modlitewny Braci Morawskich, 9 kapituł męzkich i 18 żeńskich, wszystkie 27 złożone są z Lutrow. Zakłady edukacyjne są: uniwersytet (w Göttinge), w którym w roku 1836 było 854 studentów, akademія, szkoła pedagogiczna, 16 kollegiow i gimnazyow, 20 szkół drugiego stopnia, 5 seminarij, instytut głucho-niemych, szkoła chirurgiczna, 2 szkoły weterynaryjne, 6 położniczych i 3,561 szkół i pensyonów początkowych. Liczba uczniów różnych zakładów szkolnych, wynosiła w roku 1836 do 215,000. — Budżet od roku 1835 do 1836 zawierał dochodu 6,048,800, a rozchodu 6,042,892 talarow. — W wojsku Hannoverским znajduje się: sztab z 15 osób, 198 saperow, na dwie kompanie podzielonych, 1,368 artyllerystow, 3,540 jazdy i 15,580 piechoty, w ogóle 20,501 żołnierzy, z których w czynnej służbie 19,361 ludzi, w liczbie tej 2,719 jazdy. Hannover obowiązany jest dla Związku Niemieckiego stawić wojska 13,054 ludzi. Wydatki na wojsko wynoszą 1,982,520 flor. (4,130,000 fran.). Ludność Hannoveru, jak wyżej powiedziano, wynosi 1,700,000 dusz, a zatem wojsko ma się do ludności, jak 1 do 83, czyli więcej 13 na 1,000. (P. P.)